



Maturitní témata ze základů společenských věd

1. Pojem a předmět psychologie

- Základní psychologické disciplíny a metody
- Speciální a aplikované psychologické disciplíny
- Psychologické hlavní směry (psychoanalýza, behaviorismus)
- Význam psychologických poznatků pro různé oblasti lidské činnosti

2. Kognitivní (poznávací) procesy

- Čítí a vnímání, druhy analyzátorů
- Základní druhy vnímání
- Základní vývojové fáze jedince
- Myšlení a řeč. Inteligence a paměť

3. Psychologie osobnosti

- Obecná charakteristika, struktura osobnosti
- Biologická determinace a sociální determinace, význam vlastní vůle
- Schopnosti, vlastnosti, charakter a temperament
- City a jejich význam v životě a činnosti člověka
- Psychohygienu - zdravý vývoj osobnosti

4. Psychologie učení a práce

- Obecná charakteristika, fáze a druhy učení
- Faktory ovlivňující průběh a výsledky učení
- Základní druhy práce, činitelé ovlivňující její průběh a výsledky
- Motivace a tvořivá činnost

5. Předmět, úloha a význam sociologie

- Vznik sociologie, její předmět a cíl, druhy sociologie
- Socializace, sociální učení a komunikace
- Sociální skupiny a útvary, sociální role
- Sociální stratifikace, sociální status a jeho symboly

6. Organizace společnosti

- Instrukce, organizace, byrokracie
- Sociální stát a politika (výhody a nevýhody sociálního státu)
- Problém sociální nerovnosti a spravedlnosti
- Normální a patologické ve společnosti, anomie ↔ konformismus, deviace
- Etnické rozpory, rasismus

7. Sociální psychologie

- Vliv sociálního prostředí na utváření (psychiky) člověka
- Sociální interakce, poznávání, konflikty a jejich řešení
- Prostředky hromadné komunikace, masová psychóza
- Veřejné mínění a manipulace s lidským myšlením

8. Základy ekonomie a ekonomiky

- Základní ekonomické teorie - odraz vývoje společnosti
- Základní pojmy (ekonomie, ekonomika, ekonomické sektory, statky...)
- Základní ekonomický problém
- Makroekonomie a mikroekonomie
- Fungování trhu, nabídka a poptávka

9. Základní priority hospodářské politiky

- Tempo růstu HNP (hrubý národní produkt)
- Míra nezaměstnanosti
- Stav platební bilance
- Inflace
- Vztahy mezi těmito základními faktory - tzv. magický čtyřúhelník

10. Peníze v tržní ekonomice

- Podstata a vznik peněz, jejich kupní síla
- Banky a monetární politika
- Nástroje ovlivňující vývoj platební bilance
- Příčiny inflace a její sociální důsledky

11. Hospodářský /konjunkturální/ cyklus

- Příčiny kolísání tržního hospodářství
- Základní fáze hospodářského cyklu
- Negativní důsledky krize a způsoby jejího řešení
- Úloha státu v tržní ekonomice

12. Vznik státu a práva

- Pojem a vznik státu, jeho podstata, vztah mezi občanem a státem
- Formy státu a formy vlády
- Charakteristika právního státu, státní suverenita
- Základní lidská práva; Listina základních práv a svobod

13. Podstata a funkce práva ve společnosti

- Historický vývoj práva v českých zemích; definice práva, zákonů a spravedlnosti
- První zákonodárné pokusy (Výsady Boleslavovy, Dekreta Břetislavova...)
- První kodexy a jejich prameny, ústavy

- Právo kontinentální, angloamerické a islámské

14. Demokracie, její předpoklady a formy

- Obecné principy demokracie
- Institucionální předpoklady, dělba státní moci
- Demokracie přímá a nepřímá
- Volební systémy

15. Odvětví práva a jejich hlavní prameny

- Právo veřejné
- Právo soukromé
- Právo veřejně-soukromé

16. Ústava České republiky

- Nejdůležitější novelizace ústavy po roce 1989
- Nositelé zákonodárné moci, postup a tvorba zákonů
- Výkonná moc a systém státní správy
- Moc soudní a struktura soudů v České republice

17. Pojem a předmět filozofie

- Základní filozofická otázka
- Periodizace, úloha a hlavní cíle filozofie
- Charakteristika předsokratovské filozofie
- Škola milétská, Efeská, pythagorejská, elejská

18. Vrcholné údobí řecké filozofie

- Sofisté a důsledky jejich učení
- Sokrates, Platon
- Aristoteles
- Řecká a římská filozofie po Aristotelovi (epikureismus, stoicismus)

19. Filozofie středověku

- Protiklad antického a středověkého duchovního vývoje
- Základní periodizace středověké filozofie, zdroje křesťanství
- Charakteristika období patristiky (Augustin)
- Období rané scholastiky - spor o univerzálie (Abélard)
- Vrcholná a pozdní scholastika (Akvinský, Occam)

20. Filozofie ve věku renesance a reformace

- Duchovní obrat od středověku k novověku (humanismus, renesance)
- Nové právní a politické myšlení
- Machiavelli, E. Rotterdamský, Montaigne, Hobbes, T. Morus
- Kusánský, Bruno, Francis Bacon

21. Filozofie mezi renesancí a osvícenstvím

- Novověký racionalismus
- Descartes, Spinoza, Leibnitz
- Význam kartesianismu
- Srovnání racionalismu a empirismu
- Předchůdci anglického empirismu (Roger Bacon, srovnat s F. Baconem)

22. Filozofie osvícenství v Anglii a ve Francii

- Anglická filozofie (Locke, Berkeley, Hume)
- Význam anglické filozofie pro evropský duchovní vývoj
- Francouzská filozofie (Montesquieu, Voltaire, Rousseau)
- Encyklopedisté a význam osvícenských myšlenek

23. Německá filozofie 18. a 19. století

- Německé osvícenství
- Immanuel Kant - fáze jeho filozofie
- Fichte, Herder, Hegel
- Německý materialismus (Feuerbach, Marx)

24. Nejvýznamnější filozofické směry v 19. a 20. století

- Anglický a francouzský pozitivismus (Mill, Spencer, Comte,)
- Filozofie života (Nietzsche, Schopenhauer, Bergson)
- Pragmatismus, fenomenologie, existencialismus (S. Peirce; Husserl, J.P. Sartre)
- empiriokriticismus (Mach, Avenarius)

25. Česká filozofie

- Období předreformační a reformační (Milíč, Hus, Chelčický, Komenský)
- Česká filozofie 19. století (Bolzano, Palacký, Smetana)
- Česká moderní filozofie (Patočka, Kohák, Machovec, Bondy)
- T. G. Masaryk, jeho filozofická koncepce a odkaz